

בדיקת זכאות כלכלית – קריטריונים + בדיקת רכוש

א. מבחן הכנסה

מס' נפשות במשפחה	רף תחתון (ברוטו)	רף עליון (ברוטו)
1	₪ 5,896	₪ 7,480
2	₪ 5,896	₪ 7,480
3	₪ 5,896	₪ 7,480
4	₪ 6,424	₪ 8,008
5	₪ 6,952	₪ 8,536
6	₪ 7,480	₪ 9,064
7	₪ 8,008	₪ 9,592
8	₪ 8,536	₪ 10,120
9	₪ 9,064	₪ 10,648
10	₪ 9,592	₪ 11,176
11	₪ 10,120	₪ 11,704
12	₪ 10,648	₪ 12,232

הסבר לטבלה

1. כאשר ההכנסה* ברוטו של הפונה הינה מתחת לרף התחתון המצוין בטבלה – הפונה זכאי לקבלת שירותים מהסיוע המשפטי הממלכתי.
2. כאשר ההכנסה ברוטו של הפונה הינה מעל הרף התחתון ומתחת לרף העליון – הפונה זכאי לסיוע במסגרת תוכנית "שכר מצווה".
3. כאשר ההכנסה ברוטו של הפונה הינה מעל לרף העליון המצוין בטבלה – הפונה אינו זכאי לקבלת שירותים מהסיוע הממלכתי או מתוכנית "שכר מצווה".
4. **בנסיבות מיוחדות (כאשר הפונה חורג מהרף העליון) יופנה הפונה, בהתאם לשיקול דעת הממונה, לוועדת חריגים, לצורך בחינת זכאות נוספת.**

* קצבת נכות כללית לא תיחשב כהכנסה לצורך בדיקת הזכאות הכלכלית.

אופן חישוב ההכנסה

1. לצורך קביעת הכנסתו של הפונה, נבדקת הכנסתו מכל מקור שהוא, ובכלל זה: משכורת, קצבאות, תגמולים, רנטה, מענקים, תשלומי מזונות, הכנסות מהשכרת נכסים וכד'.
2. הכנסת הפונה נבדקת ביחד עם הכנסת בן/בת הזוג (בין אם נשואים ובין אם לאו כאשר הכלל הוא שיש תא משפחתי אחד) וכל הכנסה נוספת של בני משפחה המתגוררים עמו.
3. חריג – בקשות לסיוע בתחום דיני המשפחה - במקרה של בקשה לסיוע בתחום דיני המשפחה, נבדקות הכנסות מבקש הסיוע בלבד, ואין להתחשב בהכנסתו של בן/בת הזוג (כיוון שהפונה מבקש לפעול כנגדו).
באשר לחסכוניות המשותפים לבני הזוג, יש להתייחס למחצית הסכום כחלק מחסכוניותו של הפונה, ולבדוק האם הפונה יכול לממש את מחצית הסכום ללא קבלת אישורו של בן/בת הזוג.

ב. מבחן רכוש

1. בנוסף להכנסותיו של הפונה ובני משפחתו הגרים עימו, יש לבדוק את הרכוש שבבעלות הפונה ובן/בת זוגו, ובכלל זה:
 - 1.1. זכויות במיטלטלין או במקרקעין.
 - 1.2. כספים לרבות פיקדונות, אגרות חוב, ניירות ערך, קופות גמל או מסמכים סחירים אחרים.
2. בעלות על רכוש הניתן למימוש ו/או יכול לשמש כביטחון להלוואה בשווי של עד פי 6 מהשכר הממוצע במשק – אינם שוללים זכאות לקבלת סיוע במסגרת תוכנית "שכר מצווה". סכום זה עומד כיום על 52,800 ₪.
3. כמו כן, בעלות הפונה על דירת מגורים אחת ומכונית אחת – אינם שוללים זכאות לקבלת סיוע במסגרת תוכנית "שכר מצווה", בכפוף לשיקול דעת, ובהתאם לשווי הנכסים במקרה הנדון. שווי הדירה והמכונית לא ייכנסו במסגרת חישוב מבחן הרכוש המתואר לעיל.
4. לעומת זאת, קבלת שירותים במסגרת הסיוע המשפטי הממלכתי מותנית בכך שסך הרכוש של הפונה, כולל רכב וחסכוניות, אינו עולה על 26,400 ₪. פונה העומד בתנאי מבחן ההכנסה של הסיוע המשפטי הממלכתי, אולם ברשותו רכוש מעל הסכום האמור, תישלל זכאותו לקבלת שירותים במסגרת הסיוע המשפטי הממלכתי.

ג. תחומי הסיוע המשפטי במסגרת תוכנית "שכר מצווה"

תוכנית "שכר מצווה" מעניקה ייעוץ וייצוג משפטי לנתבעים בתחומים אזרחיים* בלבד, ביניהם:

- ❖ תביעות כספיות
- ❖ שטרות
- ❖ פשיטות רגל
- ❖ הוצאה לפועל
- ❖ דיני עבודה
- ❖ נתבעים בנזיקין
- ❖ ענייני משפחה

התוכנית אינה מעניקה סיוע בתחומים הבאים:

- ☒ עניינים פליליים
- ☒ תעבורה ודוחות חניה
- ☒ תביעות נזיקין ולשון הרע
- ☒ תביעות כספיות שניתן לגבות בעבורן שכר מותנה
- ☒ ענייני מיסים
- ☒ ענייני מקרקעין ורישום בטאבו

*** חשוב לציין - הרשימות לעיל אינן ממצות, אלא רק מהוות דוגמאות לפניות נפוצות. כל מקרה ייבחן לגופו על ידי צוות התוכנית. ייתכנו מקרים שיופנו לייצוג במסגרת התוכנית אף אם מדובר בנושא שאינו בתחום הייצוג ולהיפך.**

ד. מקרים מיוחדים

ביטוח לאומי – ניתן לקבל ייצוג משפטי בעניינים שהמוסד לביטוח לאומי צד להם לפי חוק הביטוח הלאומי (כשמדובר בערר על החלטה ראשונית של המוסד לביטוח לאומי), באמצעות לשכות הסיוע המשפטי הממלכתי ללא בדיקת זכאות כלכלית. לפיכך, במסגרת תוכנית "שכר מצווה" יינתן ייעוץ ראשוני בלבד ולא ייצוג משפטי.

מזונות קטינים – ייצוג הורה משמורן בתביעה למזונות ילדים ניתן לקבל באמצעות לשכות הסיוע המשפטי הממלכתי ללא בדיקת זכאות כלכלית (לילדים תעשה בדיקת זכאות כלכלית הכוללת חסכוניות או נכסים הרשומים על שמם).

לפיכך, במסגרת תוכנית "שכר מצווה" יינתן ייעוץ ראשוני בלבד ולא ייצוג משפטי.

סיוע לאסירים – יש להפנות לסיוע המשפטי הממלכתי שנציגיו מבקרים בבתי הכלא ומסייעים בבקשות האסירים. בתחום הפלילי, הסיוע הוא במסגרת הסנגוריה הציבורית.

בקשת אפטרופסות על חסוי – לרוב ניתן יהיה לקבל שירותים משפטיים במסגרת הסיוע המשפטי הממלכתי כיוון שהחסוי חי מקצבת נכות. הסיוע המשפטי הממלכתי יבדוק את הכנסת החסוי, ואם הכנסתו עוברת את הרף, תיבדק הכנסתו של המבקש להתמנות כאפטרופוס.

**טבלת השוואה סיוע ממלכתי מול "שכר מצווה" – הכנסות פונה +
מקרים נפוצים**

תחום הכנסות הפונה	סוג ההכנסה שכר הפונה	תוכנית "שכר מצווה"	סיוע משפטי ממלכתי
	שכר ללא תלוש	נחשב כהכנסה להצהרה	נחשב כהכנסה להצהרה
	פונה שכל שכרו עוקל	יש להפנות לסיוע המשפטי להסרת העיקול	הסיוע מטפל בהסרת העיקול ומבצע בדיקה של ההכנסה לאחר מכן
	שכר בן הזוג	נחשב כהכנסה	נחשב כהכנסה
	שכר ילדיו של הפונה הגרים עמו (כאשר הפונה הוא ההורה)	נחשב כהכנסה וכחלק מהתא אם משתתף בהוצאות הבית ולהיפך	נחשב כהכנסה וכחלק מהתא אם משתתף בהוצאות הבית ולהיפך
	שכר התא המשפחתי (הורים) כאשר ילד בגיר הוא הפונה	כאשר הילד הבגיר משתתף בהוצאות הבית נחשב כפונה יחיד בנפרד מהוריו ולהיפך	כאשר הילד הבגיר משתתף בהוצאות הבית נחשב כפונה יחיד בנפרד מהוריו ולהיפך
	ילד בגיר שאינו עובד (הוא הפונה)	מתייחסים גם להכנסת ההורים	מתייחסים גם להכנסת ההורים
	ילד בגיר נשוי המתגורר עם בן/בת זוגו ביחד עם הוריו	כל משפחה מחושבת בנפרד	כל משפחה מחושבת בנפרד
	אחים/אחיות המתגוררים עם הפונה	לא יחושבו כחלק מההכנסה	במידה והאחים רווקים לא יחושבו כחלק מההכנסה, במקרים אחרים מופעל שק"ד
	הורה אשר עבר לגור אצל ילדו	כל אחד תא משפחתי נפרד	כל אחד תא משפחתי נפרד
	גרוש ללא ילדים הגר אצל הוריו	מחושבת כל הכנסת המשפחה	מחושבת כל הכנסת המשפחה
	תובעים ביחד ולחוד שאינם בני זוג	כל אחד נבדק בנפרד	כל אחד נבדק בנפרד
	תובעים ביחד ולחוד שהם בני זוג	ניתן לתת סיוע ביחד אלא אם יש ניגוד עניינים	ניתן לתת סיוע ביחד אלא אם יש ניגוד עניינים
הכנסות בתיקי* מעמד אישי	שכר הפונה	נחשב כהכנסה	נחשב כהכנסה
	שכר בן הזוג	לא נחשב כהכנסה	לא נחשב כהכנסה
	ילדים של בן הזוג הנוכחים הגרים יחד עם הפונה	יחושבו כחלק מהתא המשפחתי	יחושבו כחלק מהתא המשפחתי
	ילד ביולוגי של הפונה אשר אינו גר עם הפונה	יחושב כחלק מהתא המשפחתי	יחושב כחלק מהתא המשפחתי
מזונות	מזונות המשולמים על ידי	נחשב כהכנסה	נחשב כהכנסה

		בן/בת הזוג	
אין לקזז מההכנסה	אין לקזז מההכנסה	פונה המשלם מזונות לילדים או לאישה (הילדים יחושבו בחלק מהתא המשפחתי של הפונה, כולל חיילים בשירות חובה)	
הסיוע מטפל אלא אם קיימת תוכנית חסכון שניתן לממשה	יועבר לטיפול בסיוע הממלכתי אלא אם קיימת תוכנית חסכון החורגת מרף הרכוש של הסיוע ואז יש לבצע בדיקת זכאות נפרדת	תביעת קטין למזונות	
אין לקזז דמי מזונות שמשלם	אין לקזז דמי מזונות שמשלם	פונה שהוגשה נגדו תביעה להגדלת מזונות (יש לכלול בתא המשפחתי את כל ילדיו הקטינים)	
לא מחושב כחלק מההכנסה	לא מחושב כחלק מההכנסה	פונה אשר נפסקו לה/לו מזונות אך לא מקבלת/אותם בפועל	
נבדקות הכנסת הקטין	לרוב לקטין אין הכנסות ולכן יש להפנות לסיוע	מזונות קטין (הפונה הוא קטין)	
לא נחשב כהכנסה	לא נחשב כהכנסה	מענקים לחיילים ובני משפחותיהם (חוק חיילים משוחררים (החזרה לעבודה)	מענקים
לא נחשב כהכנסה	לא נחשב כהכנסה	סיוע ממשרד השיכון, משרד הקליטה וכד'	סיוע מהמדינה
לא נחשב כהכנסה	לא נחשב כהכנסה	סל קליטה	
לא נחשב כהכנסה	לא נחשב כהכנסה	קצבאות ילדים	קצבאות
לא נחשב כהכנסה	לא נחשב כהכנסה	קצבת שירותים מיוחדים	
לא נחשב כהכנסה	לא נחשב כהכנסה	קצבת נידות	
לא נחשב כהכנסה	לא נחשב כהכנסה	קצבת נכות לילד שאחד מהוריו הוא הפונה	
נחשב כהכנסה	לא נחשב כהכנסה	קצבת נכות כללית	
נחשב כהכנסה	נחשב כהכנסה	קצבת נכות מעבודה	
נחשב כהכנסה	נחשב כהכנסה	קצבת משרד הבטחון	
נחשב כהכנסה	נחשב כהכנסה	קצבת זקנה	
הסיוע מטפל	יועבר לטיפול בסיוע הממלכתי	תביעת קטין לאבהות (הכנסת הקטין נבדקת)	תביעת אבהות/משמורת
יש לחשב את הכנסת האם ורכושה במסגרת ההכנסות	יש לחשב את הכנסת האם ורכושה במסגרת ההכנסות	תביעת אישה לאבהות (ללא מזונות)	
לא נחשב כהכנסה	לא נחשב כהכנסה	פונה בעל דירת מגורים אחת	בעלות על דירה

		+ שכירות	
נחשב כהכנסה	נחשב כהכנסה	דמי שכירות של פונה אשר אינו שוכר דירה אחרת	
ההפרש (רק חיובי) נחשב כהכנסה	ההפרש (רק חיובי) נחשב כהכנסה	דמי שכירות של פונה השוכר דירה אחרת	
יש לדרוש תצהיר כי אכן מתכוון להשתמש בכסף למטרת קניית דירה אחרת ויש לבצע מעקב שאכן תוך חצי שנה בוצעה הרכישה (במידה ולא יש להפסיק סיוע)	יש לדרוש תצהיר כי אכן מתכוון להשתמש בכסף למטרת קניית דירה אחרת ויש לבצע מעקב שאכן תוך חצי שנה בוצעה הרכישה (במידה ולא יש להפסיק סיוע)	פונה המוכר את דירתו במטרה לקנות אחרת (רלוונטי רק לדירת מגורים)	
לא מסייעים בועדה לקביעת הזכאות אלא רק בשלב הערעור	יש להנחות את הפונה לפנות ישירות לביטוח לאומי ולהביא עמו מסמכים רפואיים המעידים על מצבו	בקשה ראשונה לביטוח לאומי / ועדת ערר	ביטוח לאומי
ניתן ייצוג ללא בדיקת זכאות כלכלית	יש להפנות את הפונה לסיוע הממלכתי	ערעור על החלטת ביטוח לאומי המוגש לבית הדין לעבודה	
	יש להפנות לקבלת ייעוץ תוך בחינה נוספת של הסיכוי המשפטי	פונה שסורב על ידי הסיוע הממלכתי בשל חוסר סיכוי משפטי	
מטפלים ללא בדיקת זכאות	יש להעביר לסיוע הממלכתי		קורבנות סחר / אשפוז כפוי

הערה: אם לא מחשבים הכנסה של אחד המתגוררים בבית אין להכניסו גם בחישוב התא המשפחתי.

* פונה הטוען שחי יחד עם בן/בת זוגו אך בן/בת הזוג אינו משתף פעולה ואינו מוכן לסייע בסגירת החוב יש לבדוק האם נפתח תיק בבית הדין הרבני או האם נפרדו פיזית ורק אז להעניק סיוע (מקרים חריגים מאד יש להעביר לוועדת חריגים)